

A szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség 2018

Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény¹ IX. Fejezete alapján a kifizetőt a természetes személlyel fennálló egyes jogviszonyaira, az egyéni vállalkozót, a mezőgazdasági őstermelőt e jogállására tekintettel (saját maga után), más személyt a törvény külön rendelkezése alapján, – a társadalmi közös szükségletek fedezetéhez való hozzájárulás kötelezettségének megfelelően – szociális hozzájárulási adó fizetés terheli. Ez a tájékoztató a szociális hozzájárulási adó fizetéséhez kapcsolódó szabályok megismeréséhez, és értelmezéséhez kíván segítséget nyújtani.

1. Az adó alanya

Az adó alanya:

- a kifizető²
- az egyéni vállalkozó, ide nem értve a saját jogú nyugdíjas egyéni vállalkozót, és az özvegyi nyugdíjban részesülő olyan egyéni vállalkozót, aki a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt már betöltötte;
- az a mezőgazdasági őstermelő, aki a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló törvény (a továbbiakban: Tbj.) alapján mezőgazdasági őstermelőként járulékfizetésre kötelezett.³ Nem minősül adóalannak a mezőgazdasági őstermelő abban az adóévben, amelyet megelőző adóévben a személyi jövedelemadóról szóló törvény alapján mezőgazdasági kistermelőnek minősült, kivéve, ha külön törvény rendelkezése alapján az adóévre magasabb járulékalap választásáról tesz nyilatkozatot.

Kifizető: a természetes személlyel a törvény rendelkezése alapján adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban álló másik személy.

Adóalannak minősül a belföldön állandó lakóhellyel, szokásos tartózkodási hellyel, székhellyel nem rendelkező kifizető (a továbbiakban: külföldi kifizető) is, ha a vele adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban álló, magyar szociális biztonsági jogszabályok hatálya alá tartozó természetes személy a munkát Magyarországon, vagy a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló közösségi rendelet hatálya alá tartozó másik tagállamban végzi. Ha a külföldi kifizető a törvényben meghatározott kötelezettségei teljesítését elmulasztja, akkor a vele adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban álló természetes személyt kell kifizető alatt érteni.

Az adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban elrendelt kirendelés alapján foglalkoztatott természetes személlyel fennálló jogviszonyra tekintettel fizetendő adó alanya a kirendelést elrendelő kifizető. A természetes személyt a kirendelés alapján foglalkoztató személy minősül azonban (kifizetőként) az adó alanyának, ha a kirendelést elrendelő kifizetővel

¹ A továbbiakban: Szochó tv.

² Nem azonos az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) szerinti kifizető fogalmával!

³ A Tbj. szerint biztosítottak nem minősülő mezőgazdasági őstermelő tehát nem alanya a szociális hozzájárulási adónak, ilyen jogcímen adó fizetésére nem köteles.

megállapodott arról, hogy a természetes személy foglalkoztatásához kapcsolódó munkabér és közterhek őt terhelik.

Az adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszony alapján munkaerő-kölcsönzés keretében kölcsönbe adott munkavállalóval fennálló jogviszonyra tekintettel fizetendő adó alanya a kölcsönbe adó kifizető. Ha a kölcsönbe adó külföldi kifizető, az adó alanyának a munkavállalót kölcsönbe vevő személy minősül.

Több munkáltatóval létesített munkaviszony⁴ esetén kifizető az Art.⁵ szerint meghatározott munkáltató.

Saját jogú nyugdíjas: az a természetes személy, aki

1. a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény⁶, illetve nemzetközi egyezmény alkalmazásával öregségi nyugellátásban, rehabilitációs járadékban, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által folyósított ellátásokról szóló kormányrendelet alapján folyósított öregségi, rokkantsági nyugdíjsegélyben (nyugdíjban), Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól egyházi, felekezeti nyugdíjban, vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül,
2. a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek, illetve az EGT-állam jogszabályai alkalmazásával saját jogú öregségi nyugdíjban részesül.

2. Adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszony:

a) a munkaviszony;

b) a szövetkezet és természetes személy tagja között fennálló, a tag részére munkavégzési kötelezettséget eredményező vállalkozási és megbízási jogviszony, kivéve az iskolaszövetkezet és a nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagja között fennálló ilyen jogviszony – 25. életévének betöltéséig a tanulói, hallgatói jogviszonya szünetelésének időtartama alatt⁷ is –, valamint a közérdekű nyugdíjas szövetkezet és öregségi nyugdíjban vagy átmeneti bányászjáradékban részesülő tagja között fennálló jogviszonyt;

c) az a) pont alá nem tartozó, a közkereseti társaság, a betéti társaság, a korlátolt felelősségű társaság, a közös vállalat, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, a szabadalmi ügyvivői társaság, a szabadalmi ügyvivői iroda és természetes személy tagja között fennálló, a tagnak a jogi személy, az egyéb szervezet tevékenységében való személyes közreműködési kötelezettséget eredményező tagi jogviszony (ideértve a nem munkaviszony keretében ellátott vezető tisztségviselői jogviszonyt is);

d) az ügyvédi iroda, a közjegyzői iroda, a végrehajtói iroda, az egyéni cég és természetes személy tagja között fennálló tagi jogviszony;

e) a gazdálkodó szervezet és a tanuló között tanulószerveződés alapján fennálló jogviszony;

⁴ A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 195. §.

⁵ Art. 8. §.

⁶ 1997. évi LXXXI. törvény.

⁷ Az Art. szerinti elévülési időn belül a tanulói, hallgató jogviszony szünetelésének időtartama alatt azt az időtartamot kell érteni, amíg a tanulói, hallgatói jogviszony szünetel, valamint a szünetelést közvetlenül követő 3. hónapot.

f) az egyházi jogi személy és az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személy között fennálló jogviszony;

g) állami projektértékelői jogviszony;

h) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti nem önálló tevékenység vagy önálló tevékenység (ide nem értve a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény hatálya alá tartozó közérdekű önkéntes tevékenységet, az egyéni vállalkozói tevékenységet, a mezőgazdasági őstermelői tevékenységet, a bérbeadói tevékenységet és az európai parlamenti képviselő e tevékenységét) végzésének alapjául szolgáló, az a)-g) pont hatálya alá nem tartozó olyan jogviszony, amely alapján a tevékenységet Magyarországon vagy a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló közösségi rendelet hatálya alá tartozó másik tagállam területén végzik.

Nem eredményez adófizetési kötelezettséget:

- a) a c)-d), f) pontjában meghatározott jogviszony, ha a jogi személy, az egyéb szervezet tagja (ideértve az egyházi szolgálati jogviszonyban álló egyházi személyt is) saját jogú nyugdíjas természetes személy, vagy özvegyi nyugdíjban részesülő olyan – a c)-d) pontban meghatározott jogviszonyban álló – természetes személy, aki a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt már betöltötte;
- b) az iskolaszövetkezetnek a nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagjával fennálló jogviszony - 25. életévének betöltéséig a tanulói, hallgatói jogviszonya szünetelésének időtartama alatt is -;
- c) a szociális szövetkezetnek a tagi munkavégzési jogviszonyban álló tagjával fennálló jogviszonya;
- d) a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 44. § (1) bekezdés a) pontja szerint a hallgatói munkaszerződés alapján létrejött jogviszony;
- e) a közérdekű nyugdíjas szövetkezet és az öregségi nyugdíjban vagy átmeneti bányászjuttatásban részesülő tagja között fennálló jogviszony.

Példa: Megbízási jogviszonyban tolmácsolást végző megbízott a minimálbér 30%-át el nem érő díjazásban részesül. Mivel a Tbj. szabályai szerint nem minősül biztosítottnak, járulékfizetési kötelezettség a kifizetéssel összefüggésben nem merül fel, de a szociális hozzájárulási adót a kifizetőnek meg kell fizetnie mivel az előzőek szerinti h) pont alá tartozó, adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban álló személy részesül adóalapot képező jövedelemben. A kifizetőnek a juttatással összefüggésében 19,5 százalék egészségügyi hozzájárulást nem kell fizetnie.

3. A kifizetőt terhelő adó

3.1. A kifizetőt terhelő adó alapja

Főszabály szerint:

- a kifizető által a vele adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban álló természetes személy részére juttatott, kifizetett, a személyi jövedelemadóról szóló törvény (a továbbiakban: Szja tv.) rendelkezései szerinti adókötelezettség alá eső önálló, illetve nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőleg-alap számításánál a Szja tv. rendelkezései szerint figyelembe vett jövedelem, növelve a munkavállalói érdekképviselőt ellátó szervezet részére levont (befizetett) tagdíj összegével. Az előzőek szerinti juttatás hiányában a munkaszerződésben meghatározott alaphír vagy – ha a munkát munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban végzik – a szerződésben meghatározott díjazás.
Külföldi kiküldetés esetén az alaphír: az adott munkakörben foglalkoztatott kiküldetését megelőző egy évben a munkavállaló teljesítményétől, ledolgozott munkaidejétől közvetlenül függő, a munkavállaló alaphírén vagy az alkalmazott bérformán alapuló, a munkaszerződés alapján ténylegesen számfejtett és kifizetett munkabér (a statisztikai elszámolások szerinti törzsbér) havi átlagos összege, ennek hiányában a tárgyhavi alaphír.
- a tanulószerveződés alapján ténylegesen kifizetett díj.
- a rendvédelmi egészségkárosodási járadék, a honvédelmi egészségkárosodási járadék.

Ha a kifizető a természetes személlyel fennálló, adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonya alapján ugyanazon adó-megállapítási időszakra Magyarországon adóztatható és Magyarországon nem adóztatható jövedelmet is kifizet (juttat), az adóalap megállapításánál az adóelőleg-számításánál figyelembe vett jövedelem mellett számításba kell venni a szerződésben rögzített alaphírt vagy más díjazás idóarányos részét is. Külföldi kiküldetés esetén az alaphír – vagy más díjazás – azon időszakára (naptári napokra) vonatkozó arányos részét kell figyelembe venni, amelyben a jövedelem külföldön adóztatható. Egyszerre több államban végzett tevékenység esetén pedig azt az időszakot, amelyre a külföldön adóztatható jövedelem jár.⁸

Figyelem! Az adóalap megállapításánál az előző szabályok alapján meghatározott jövedelmet akkor is számításba kell venni, ha annak kifizetésére az adófizetési kötelezettséggel járó jogviszony megszűnését követően kerül sor. Az adókötelezettséget megalapozó jogviszony megszűnését követően, e jogviszony alapján juttatott (kifizetett) adólapot képező jövedelmet úgy kell figyelembe venni, mintha annak kifizetésére a jogviszony megszűnése napján került volna sor.

3.2. A kifizetőt terhelő adónak nem alapja:

- a külföldi állam Magyarországra akkreditált diplomáciai és konzuli képviselete személyzetének külföldi állampolgárságú tagja részére kifizetett, juttatott bevétel;
- a külföldi állam Magyarországra akkreditált diplomáciai és konzuli képviselete személyzetének külföldi állampolgárságú tagja által munkaviszony keretében háztartási alkalmazottként foglalkoztatott külföldi állampolgár részére kizárólag e jogviszonyára tekintettel, vagy azzal összefüggésben kifizetett, juttatott bevétel;
- a nemzetközi szervezet nemzetközi szerződés alapján mentességet élvező tisztviselője, alkalmazottja részére kifizetett, juttatott bevétel;
- a külföldi kifizető által Magyarországon kiküldetés, kirendelés vagy munkaerő-kölcsönzés keretében munkaviszonyban foglalkoztatott olyan - bevándorolt vagy letelepedett jogállással nem rendelkező - magánszemély részére kifizetett, juttatott bevétel (ideértve a munkaszerződésben

⁸ Szcho tv. 455. § (1a) bekezdés.

meghatározott alapbért is), aki harmadik állam állampolgára, feltéve, hogy a foglalkoztatás időtartama nem haladja meg a két évet, valamint az említett feltételek szerinti korábbi foglalkoztatásától számítva a foglalkoztatás ismételt megkezdéséig legalább három év már eltelt; e rendelkezés olyan harmadik államból kiküldött személy esetében is alkalmazható, aki a harmadik államban fennálló biztosítását igazolja, függetlenül attól, hogy a kiküldött személy állampolgársága szerinti állammal Magyarországnak szociális biztonsági egyezménye áll fenn, továbbá olyan harmadik államból kiküldött személy esetében is alkalmazható, aki a harmadik államban fennálló biztosítását igazolja és nem tartozik a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek hatálya alá;

e) a kifizető által megállapított és folyósított társadalombiztosítási ellátás, valamint az általa folyósított szociális ellátásból a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvény szerint nem a kifizetőt terhelő rész;

f) a szerzői jogi védelem, találmányi szabadalmi oltalom, védjegyoltalom, földrajzi árujelzők oltalma, mintaoltalom alatt álló mű, alkotás, valamint az újítás hasznosítására irányuló felhasználási, hasznosítási, használati szerződés alapján a vagyoni jog (védelem alatt álló jog, oltalmi jog) felhasználásának ellenértékeként kifizetett díj;

g) a késedelmes teljesítéshez kapcsolódó kamat;

h) az olyan személynek juttatott bevétel, akire a Tbj.11. §-a, 11/B. §-a és 13. §-a szerint a biztosítási kötelezettség nem terjed ki;

i) az ingatlan bérbeadásából származó jövedelem;

j) az a jövedelem, amelynek kifizetése (juttatása) olyan időszakra tekintettel történik, amely időszakban a Tbj. 11. §-a, 11/A. §-a, 11/B. §-a vagy 13. §-a alapján nem áll fenn biztosítási jogviszony, függetlenül a kifizetés (juttatás) időpontjától.

3.3. A kifizetőt terhelő adóalap megállapításának különös szabálya (társas vállalkozó után fizetendő adó)

3.3.1. A közkereseti társaságot, a betéti társaságot, a korlátolt felelősségű társaságot, a közös vállalatot, az egyesülést, az európai gazdasági egyesülést, a szabadalmi ügyvivői irodát, a szabadalmi ügyvivői társaságot, az ügyvédi irodát, a közjegyzői irodát, a végrehajtói irodát, az egyéni céget a tagjával fennálló adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyára tekintettel havonta terhelő adó alapja legalább a minimálbér 112,5 százaléka. Az adó alapja legalább az adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszony fennállása minden napjára számítva a minimálbér 112,5 százalékanak harmincad része, ha a jogviszony nem áll fenn a hónap minden napján.

Ezt a szabályt nem kell alkalmazni arra a tagra, aki legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban is áll, vagy nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat.⁹ E tag tekintetében a szociális hozzájárulási adót a tényleges adóalap után fizeti meg a kifizető.

⁹ Tanulmányok alatt a nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben, az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat kell érteni.

Példa: A középfokú végzettséget igénylő társas vállalkozói tevékenységet folytató személy heti 36 órát elérő munkaviszonya 2018. március 5-én megszűnt, ezért az ezt követő időszakra a minimum adóalap után a fizetési kötelezettséget teljesíteni kell a következők szerint. A társas vállalkozó személyes közreműködésére tekintettel március hónapban nem részesül díjazásban. A minimálbér 112,5 százalékanak (203 063 forint) harmincad része, azaz napi 6 769 forint lesz a szociális hozzájárulási adó alapja. A 2018. március 6-tól 2018. március 31-ig terjedő időszakra $26 \times 6769 = 175\,994$ forint után kell a társas vállalkozásnak a szociális hozzájárulási adót megfizetnie.

A kifizető a tagjával fennálló jogviszonya alapján az őt terhelő adó alapjának megállapításakor az előzőeken túlmenően nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyen tagja vele, vagy más kifizetővel az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alá tartozó adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban áll, vagy egyéni vállalkozóként az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alatt áll, feltéve, hogy a kifizető e napot a taggal fennálló jogviszonya alapján őt terhelő adó, illetve az egyéni vállalkozó e napot a saját maga után fizetendő adó alapjának megállapításakor számításba veszi.

Ez azt jelenti, hogy az előzőekben meghatározott minimum adóalap (a minimálbér 112,5 százaléka) után a szociális hozzájárulási adót csak az egyik kifizetőnek (társaságnak) kell megfizetnie a természetes személy (tag) nyilatkozata szerint.

Abban az esetben, ha a természetes személy (tag) egyidejűleg egyéni vállalkozó is és mindkét jogviszonya vonatkozásában a minimum adóalap utáni adófizetési kötelezettség terhelné, akkor saját döntése szerint tagi jogviszonyára tekintettel a kifizetőnek vagy saját maga után az egyéni vállalkozónak – vagyis csak az egyik jogviszonyban – kell a minimum adóalap után az adófizetést teljesítenie. A természetes személynek azonban a kifizetőt (társaságot) a tárgyév január 31-éig, az adóév egészére tett nyilatkozatának átadásával értesítenie kell arról a döntéséről, hogy a minimum adóalap utáni adófizetési kötelezettséget a kifizető (társaság) teljesítse.

Fontos! Mivel nem képez adóalapot az olyan tag számára adott juttatás, aki a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt már elérte, természetesen esetükben sem kell a minimum adóalapra vonatkozó szabályokat alkalmazni, az ilyen taggal összefüggésben szociális hozzájárulási adót nem kell fizetni.

Figyelem!

Minimálbéren a szociális hozzájárulási adó tekintetében a Tbj. szerinti minimálbért kell érteni!

Minimálbér:

1. a tárgyhónap első napján érvényes, a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alaphér kötelező legkisebb havi összege (2018-ban 138 000 forint), és

2. a biztosított egyéni és társas vállalkozó járulékfizetéséről szóló rendelkezések alkalmazásában a tárgyhónap első napján, a teljes munkaidőre érvényes garantált bérminimum havi összege (2018-ban 180 500 forint), ha az egyéni vállalkozó személyesen végzett főtevékenysége vagy a társas vállalkozó főtevékenysége legalább középfokú iskolai végzettséget vagy középfokú szakképzettséget igényel.

3.3.2. Az egyházi jogi személyt az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személlyel fennálló adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyra tekintettel havonta terhelő adó alapja a minimálbér. Az adó alapja az adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszony fennállása minden napjára számítva a minimálbér harmincad része, ha a jogviszony nem áll fenn a hónap minden napján.

Ezt a szabályt nem kell alkalmazni arra az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személyre, aki legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban áll, vagy közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat és erről a tényről a kifizető felé nyilatkozik.

3.3.3. Mentésülés a különös szabályok a minimum adóalap után történő adófizetési kötelezettség) alkalmazása alól

A kifizető a tagjával (ideértve az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személyt is) fennálló jogviszonya alapján az őt terhelő adó alapjának megállapítására vonatkozó különös szabályai hatálya alá tartozó esetben nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre a tagja:

- táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban (terhességi-gyermekágyi segélyben), gyermekgondozási díjban részesül;
- gyermekgondozást segítő ellátásban¹⁰, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül, kivéve, ha a gyermekgondozást segítő ellátás, ápolási díj folyósítása alatt a tag személyes közreműködését, az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személy egyházi szolgálatát személyesen folytatja;
- csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül, valamint
- önkéntes tartalékos katonaként katonai szolgálatot teljesít;
- fogvatartott;
- az ügyvédi iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda, a szabadalmi ügyvivői társaság, a közjegyzői iroda a tagjával fennálló jogviszonya alapján őt terhelő adó alapjának megállapításakor a hónapnak azt a napját, amelyen tagja ügyvédi tevékenysége, szabadalmi ügyvivői kamarai, illetve közjegyzői kamarai tagsága szünetel.

Az adóalap különös szabály szerinti megállapításakor az egy hónapra fizetendő adó alapjának megállapításakor a kifizető nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre az adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyára tekintettel a törvény külön rendelkezése alapján mentesül az adófizetés különös szabályainak alkalmazása alól. Ilyen esetben az adó alapja a

¹⁰ 2016. január 1-jét megelőzően megnyílt ellátási jogosultság esetében gyermekgondozást segítő ellátás alatt gyermekgondozási segélyt kell érteni.

hónap többi napjára számítva naponta egyházi jogi személynél a minimálbér, más kifizető esetében legalább minimálbér 112,5 százalékának harmincad része.

A kifizetőnek nem minősülő személy által fizetendő adó

3.4. Az egyéni vállalkozó

A személyi jövedelemadóról szóló törvény rendelkezései szerint a vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmazó egyéni vállalkozót saját maga után terhelő adó alapja főszabály szerint a vállalkozói kivét, az átalányadózást alkalmazó egyéni vállalkozó esetében pedig az átalányban megállapított jövedelem.

Az adóalap megállapításának különös szabálya vonatkozik arra, aki nem áll legalább heti 36 óras foglalkoztatással járó munkaviszonyban, vagy nem folytat tanulmányokat közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali rendszerű oktatás keretében. Az ilyen egyéni vállalkozót saját maga után havonta terhelő adó alapja legalább a minimálbér¹¹ 112,5 százaléka. Az adó alapja az egyéni vállalkozói jogállás fennállása minden napjára számítva legalább a minimálbér 112,5 százalékának harmincad része, ha a természetes személy e jogállással nem rendelkezik a hónap minden napján.

3.5. Az egyszerűsített vállalkozói adó (a továbbiakban: eva) alanyának minősülő egyéni vállalkozó

Az adóalap megállapításának különös szabálya vonatkozik arra, aki nem áll legalább heti 36 óras foglalkoztatással járó munkaviszonyban, vagy nem folytat nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat.¹² Az ilyen egyéni vállalkozót saját maga után havonta terhelő adó alapja legalább a minimálbér 112,5 százaléka. Az adó alapja az egyéni vállalkozói jogállás fennállása minden napjára számítva legalább a minimálbér 112,5 százalékának harmincad része, ha a természetes személy e jogállással nem rendelkezik a hónap minden napján.

3.5.1. Abban az esetben, ha a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében külön törvény rendelkezése szerint az adóévre, vagy az adóévnek a munkaviszonya vagy tanulói (hallgatói) jogviszonya megszűnését követő hátralévő részére nyilatkozatot tett az egyéni vállalkozó, a nyilatkozat szerinti összeg az adó alapja. Abban az esetben, ha az egyéni vállalkozó egyszerűsített vállalkozói adóalanyisága év közben megszűnik, az adóalapot törthónap esetén az egyszerűsített vállalkozói adóalanyisága megszűnésének hónapjában napi arányosítással állapítja meg.

3.5.2. Az egyszerűsített vállalkozói adó alanyának minősülő egyéni vállalkozót saját maga után terhelő adó alapja az egyszerűsített vállalkozói adó alapjának 4 százaléka, ha

¹¹ A Tbj. szerinti.

¹² Tanulmányok alatt a nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben, az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat kell érteni.

- a) legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonya van, vagy nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat¹³, vagy
- b) tagként az adóalap megállapításának különös szabályai (a minimálbér 112,5 százaléka utáni) adófizetési kötelezettséget megalapozó jogviszonyban áll a kifizetővel a társas vállalkozásban.

3.6. Mentésülés a különös szabályok alkalmazása (a minimum adóalap után történő adófizetési kötelezettség) alól

Az egyéni vállalkozó az őt saját maga után terhelő adó alapjának megállapításkor az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alá tartozó esetben nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre maga az egyéni vállalkozó

a) táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban (terhességi-gyermekágyi segélyben), gyermekgondozási díjban részesül;

b) gyermekgondozást segítő ellátásban,¹⁴ gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül, kivéve, ha a gyermekgondozást segítő ellátás, ápolási díj folyósítása alatt az egyéni vállalkozó e tevékenységét személyesen folytatja,

c) csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül;

d) önkéntes tartalékos katonaként katonai szolgálatot teljesít;

e) fogvatartott;

f) tevékenységét szünetelteti

g) az ügyvédi, szabadalmi ügyvivői, közjegyzői vagy állat-egészségügyi szolgáltató tevékenységet folytató egyéni vállalkozó az őt saját maga után terhelő adó alapjának megállapításakor az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alá tartozó esetben – az előzőekben meghatározottakon túlmenően – nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyen ügyvédi tevékenysége, szabadalmi ügyvivői kamarai, közjegyzői kamarai tagsága, vagy állat-egészségügyi szolgáltató tevékenysége szünetel.

Példa: A középfokú végzettséget nem igénylő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó áprilisban 1-jétől 10-éig táppénzben részesül. Az egyéni vállalkozó április havi vállalkozói kivétje 125 000 forint, ami azt jelenti, hogy a szociális hozzájárulási adót – az adófizetés alól történő mentesítésre okot adó körülmény fennállásának hiányában – a „minimum adóalap”, a minimálbér 112,5 százaléka után, azaz 155 250 forint alapulvételével kellene megfizetnie. A járulékalap 30-ad része 5 175 forint. A táppénzfolyósítás miatt az adófizetési kötelezettséget 20 napra kell teljesíteni, azaz a minimum fizetési kötelezettség összege 103 500 forint lenne, de a vállalkozói kivét összege ezt meghaladja, tehát a kivét lesz a szociális hozzájárulási adó alapja.

¹³ Tanulmányok alatt a nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben, az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat kell érteni.

¹⁴ 2016. január 1-jét megelőzően megnyílt ellátási jogosultság esetében gyermekgondozást segítő ellátás alatt gyermekgondozási segínyt kell érteni.

Az előzőeken túlmenően az egyéni vállalkozó nem veszi számításba azt az időszakot, amelyen a kifizetővel (társas vállalkozással) – a társas vállalkozás részére a tárgyév január 31-éig, az adóév egészére tett nyilatkozata alapján – az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alá tartozó adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban áll, feltéve, hogy a társas vállalkozás ezen időszakot az egyéni vállalkozónak minősülő személlyel fennálló jogviszonya alapján az őt terhelő adó alapjának megállapításakor számításba veszi.¹⁵

3.7. A mezőgazdasági őstermelő

A mezőgazdasági őstermelőt saját maga után havonta terhelő adó alapja a minimálbér. Az adó alapja a mezőgazdasági őstermelői jogállás fennállása minden napjára számítva a minimálbér harmincad része, ha a természetes személy e jogállással nem rendelkezik a hónap minden napján, vagy más okból nem minősül az adó alanyának a hónap minden napján.

Az egy hónapra fizetendő adó alapjának megállapításakor a mezőgazdasági őstermelő nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre mezőgazdasági őstermelői jogállására tekintettel a törvény külön rendelkezése alapján mentesül az adófizetés különös szabályainak alkalmazása alól. Ilyen esetben az adó alapja a hónap többi napjára számítva a minimálbér harmincad része.

A mezőgazdasági őstermelő az őt saját maga után terhelő adó alapjának megállapításakor nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre

a) táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban (terhességi-gyermekágyi segélyben), gyermekgondozási díjban részesül;

b) gyermekgondozást segítő ellátásban¹⁶, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül, kivéve, ha a gyermekgondozást segítő ellátás, ápolási díj folyósítása alatt a mezőgazdasági őstermelő e tevékenységét személyesen folytatja;

c) csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül;

d) önkéntes tartalékos katonaként katonai szolgálatot teljesít;

e) fogvatartott.

4. Az adó mértéke

Az adó mértéke 19,5 százalék. A fizetendő adó az adóalap után számított adó (számított adó), csökkentve az adó fizetésére kötelezettet törvény rendelkezése alapján megillető adókedvezmények összegével.

4.1. A fizetendő adó megállapításánál a számított adót a következő adókedvezmények csökkentik:

a) közfoglalkoztatót a közfoglalkoztatási jogviszonyban történő foglalkoztatás esetére megillető adókedvezmény,

b) a Rehabilitációs kártyával rendelkező személy foglalkoztatásával összefüggő adókedvezmény,

¹⁵ A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény szerint kisadózóként bejelentett személy esetében, az említett szabályok nem alkalmazhatók.

¹⁶ 2016. január 1-jét megelőzően megnyílt ellátási jogosultság esetében gyermekgondozást segítő ellátás alatt gyermekgondozási segélyt kell érteni.

- c) a gyermekgondozási szabadságról visszatérő kisgyermekes munkavállaló részmunkaidőben történő foglalkoztatásához kapcsolódó adókedvezmény,¹⁷
- d) a megváltozott munkaképességű vállalkozók után érvényesíthető adókedvezmény,
- e) a szakképzettséget nem igénylő munkakörökhöz kapcsolódó adókedvezmény;
- f) a megváltozott munkaképességű vállalkozók után érvényesíthető adókedvezmény,¹⁸
- g) a huszonöt év alatti és az ötvenöt év feletti foglalkoztatott munkavállaló után érvényesíthető adókedvezmény,
- h) a tartósan álláskereső személyek után érvényesíthető adókedvezmény,
- i) a gyermekgondozási díjban gyermekgondozást segítő ellátásban vagy gyermeknevelési támogatásban részesülő, illetőleg ilyen ellátásban részesült munkavállalók után érvényesíthető adókedvezmény,
- j) a szabad vállalkozási zónákban működő vállalkozások adókedvezménye;
- k) kutatók foglalkoztatása után járó adókedvezmény,
- l) a mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatott után érvényesíthető adókedvezmény,
- m) a Karrier Híd Program megvalósítását célzó adókedvezmény,
- n) a kutatás-fejlesztési tevékenység után érvényesíthető adókedvezmény.¹⁹

A START-kártyával rendelkező fiatal után a szociális hozzájárulási adóból érvényesíthető kedvezmény igénybevételenek lehetősége 2014. december 31-el megszűnt²⁰. A 2015. január 1-jét követően az ezt megelőző időszakra utólag kifizetett, juttatott jövedelem tekintetében – amennyiben a törvényi feltételek fennálltak – a START kártyákhoz kapcsolódó kedvezmény érvényesíthető.

Az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében a költségvetési szerv kifizető 2015. január 1-jétől nem érvényesíthet adókedvezményt:

- a szakképzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott,
- a tartósan álláskereső személy,
- a huszonöt év alatti, és az ötvenöt év feletti,
- a gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben vagy gyermeknevelési támogatásban részesülő, illetve részesült, illetve
- a mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatott

munkavállalója után²¹.

5. Az adó bevallása, befizetése

Az Art. 50. §-a szerint a kifizető az adót havonta megállapítja, és a tárgy hónapot követő hónap 12-éig a 1808-as számú bevallásban vallja be, és ugyanezen időpontig megfizeti. A befizetést a NAV Szociális hozzájárulási adó beszedési számla 10032000-060055912 javára kell teljesíteni.

¹⁷ A pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról szóló 2004. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Pftv.) 8/B. § foglaltak alapján.

¹⁸ Szcho tv. 462/A. §.

¹⁹ Az egyes kedvezmények igénybevételeire vonatkozó feltételekről a kedvezmény érvényesítését szabályozó jogszabályok adnak iránymutatást. Az e)-n) pontokban említett adókedvezményekkel kapcsolatban az adóhatóság honlapján www.nav.gov.hu, részletes tájékoztató olvasható.

²⁰ A 25 év alatti munkavállaló esetében START-kártya nélkül továbbra is lehetőség van adókedvezmény érvényesítésre.

²¹ Szcho tv. 463/A. §.

Fontos!

Az adó megfizetése államháztartási forrásból fedezett ellátásra (ideértve különösen a társadalombiztosítási ellátást és az álláskeresői ellátást), vagy államháztartási forrásból folyósított támogatás igénybevételére való jogot nem keletkeztet, valamint az adó alapja és összege az ilyen ellátás, illetőleg támogatás összegét nem befolyásolja.

5.1. Az egyéni vállalkozó az adót az Art. szerint havonta állapítja meg, és a tárgyhónapot követő hónap 12-éig a 1858-as számú bevallásban vallja be, és eddig az időpontig fizeti meg.

5.1.1. Az egyéni vállalkozó az egyszerűsített vállalkozói adó alapja figyelembevételével fizetett adót az Art. szerint havonta állapítja meg, és a tárgyhónapot követő hónap 12-éig ugyancsak a 1858-as számú bevallásban vallja be, illetve fizeti meg. Ettől eltérően, a legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonnyal rendelkező, vagy közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató eva adózó egyéni vállalkozó az adót negyedévente állapítja meg, és a tárgynegyedévet követő hónap 12-éig vallja be a 1858-as számú bevallásban. A befizetés teljesítésének időpontja azonos a bevallás benyújtásának határidejével.

5.2. A külföldi kifizető az adóval összefüggő adókötelezettséget az Art. szerinti pénzügyi képviselő, valamint adózási ügyvivő útján, ennek hiányában közvetlenül személyesen teljesíti. A külföldi kifizető az adókötelezettségeit személyesen csak akkor teljesítheti, ha bejelentkezése alapján az állami adóhatóság adózóként nyilvántartásba vette.

Ha a külföldi kifizető az adókötelezettségek teljesítésére nem rendelkezik Art. szerinti képviselővel, és a bejelentkezést is elmulasztja, az adóval összefüggő adókötelezettségek teljesítésére a vele adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban álló természetes személy kötelezett. Az Art. 50. §-a szerinti bevallási kötelezettségét havonta a 1808INT jelű nyomtatványon, a tárgyhónapot követő hónap 12-éig elektronikus úton kell az állami adóhatóság részére teljesíteni.

A külföldi vállalkozás is jogosult a munkaviszonyban foglalkoztatott után a szociális hozzájárulási adóból kedvezmény igénybevételére. A kedvezmény érvényesítése a 1808-as bevallás általános szabályok szerinti benyújtásával, a külföldi kifizetőre vonatkozó adatok feltüntetésével valósulhat meg. Ez azt jelenti, hogy a kedvezményt érvényesíteni kívánó kötelezettnek a munkavállalóval összefüggésben nem csak a szociális hozzájárulási adót, az érvényesített részadókedvezményt, hanem a nyugdíjjárulékot és az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot is ezen a bevalláson kell közölni. A kötelezettségek ilyen esetben nem a 303 adónemkódon kerülnek bevallásra, ezért fizetési kötelezettséget is a bevallásban megjelölt adónemkódokhoz tartozó beszédési számla javára kell teljesíteni. Például a nyugdíjjárulék bevallása a 1808-as bevallásban a 125-ös adónemen történik, ezért a nyugdíjjárulékot, ebben az esetben a NAV Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető bevételek magánszemélyt, őstermelőt, egyéni vállalkozót, kifizetőt terhelő kötelezettség beszédési számla 10032000-06056236 javára kell teljesíteni.

A Tbj. 56/A. § szerinti szociális hozzájárulási adóból részkedvezményt érvényesítő kötelezettnek a 1808-as számú bevallás benyújtása mellett a 1808INT jelű bevallást már nem kell benyújtania.

- 5.3. A mezőgazdasági őstermelő az adót negyedévente állapítja meg, és az Art. szerinti adattartalommal, a negyedévet követő hónap 12-éig a 1858-as bevalláson, elektronikus úton vallja be, illetve fizeti meg.
- 5.4. A kincstár számfejtési körébe tartozó költségvetési szervek képviselőjeként az adó megállapítására, bevallására és megfizetésére a kincstár kötelezett.

7. Más jogszabályok alkalmazása

Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról,²² valamint az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény²³ hatálya alá tartozó adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszony esetében az adózó az adóval összefüggő adókötelezettségeit az érintett törvény rendelkezéseit figyelembe véve teljesíti.

Az Európai Unió kötelező jogi aktusának vagy a nemzetközi szerződésnek a rendelkezését kell alkalmazni, amennyiben az adóra kiterjedő hatályú jogi aktus, illetőleg nemzetközi szerződés e fejezettől eltérő rendelkezést tartalmaz. A gyakorlatban – figyelemmel arra, hogy a kifizetőt terhelő adónak nem alapja az olyan személynek juttatott bevétel, akire a Tbj. 11. §-a, 11/B. §-a és 13. §-a szerint a biztosítási kötelezettség nem terjed ki – ez azt jelenti, hogy az említett rendelkezések alapján, Magyarországon biztosítási kötelezettség alá nem volt személyek esetében szociális hozzájárulási adót nem kell fizetni.

Példa: Egy Magyarországon bejegyzett Kft. német állampolgárságú vezető tisztségviselője havi 300 000 forint járulékalapot képező jövedelemben részesül, a vezető tisztséget megbízási jogviszony keretében látja el, de a társaság tevékenységében a vezető tisztség ellátása mellett személyesen nem működik közre. A Tbj. 2012. január 1-jétől hatályos szabályai szerint a vezető tisztség ellátása vonatkozásában a vezető tisztségviselő társas vállalkozónak minősül. A magyar foglalkoztató könyvelője számára átadták az A1 jelű igazolást, amely 2018. december 31-ig érvényes. Az igazolás alapján a vezető tisztségviselő kizárólag Németországban, a német szabályok szerint biztosított, ezért **Magyarországon** biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony hiányában a Tbj. szabályai szerint járulékfizetési kötelezettség, és szociális hozzájárulási adó kötelezettség nem merülhet fel.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

²² 2005. évi CXX. törvény.

²³ 2010. évi LXXV. törvény.